מַחֲזִקִין אוֹתוֹ בְּגָדוֹל וְאוֹמְרִים (לא) לְעִנְיָן זֶה (מ) [ח] מִפְּתָמָא הֲבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת (מהרי"ק שורש מ"ט): ו לְ**אִם הִתְחִיל** (לב) אֶחָד מֵהֶעָשָׂרָה לְהִתְפַּלֵּל (ט) [ט] לְבַדּוֹ וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲנוֹת עִמָּהֶם, (לג) * אוֹ מ"שֶׁהוּא יָשֵׁן, אֲפִלּוּ הָכִי (לד) מִצְטָרֵף עִמָּהֶם: ז נ"כְּשֶׁאָחַד מִתְפַּלֵּל לְבַדּוֹ, (לה) נָכוֹן שֶׁהָאֲחֵרִים יַמְתִּינוּ מִלּוֹמַר (י) קָדִישׁ (לו) עַד שֶׁיִּגְמֹר, (לז) כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה גַּם הוּא: ח (לח) * ס"חֲרַשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ, אוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר, הֵן כְּפִקְחִין וּמְצָטָרְפִים. אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר, הֲרֵי * הוּא כְּשׁוֹטֶה וְקָטָן: ט נ"לְעוֹלָם הוּא קָטָן עַד שֶׁיָּבִיא (לט) שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת (מ) אֲחַר שֶׁיִּהְיֶה (מא) בֶּן שֹׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה (מב) וְיוֹם אֶחָד, וּשְׁנַת הָעִבּוּר בַּת שֹׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה חֹדֶשׁ:

בַּאֵר הַיטֵב

וּבְתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן כ"ה. וּפְרִי חָדָשׁ (ס"ח) כָּתַב דְּאִם יֵשׁ לוֹ מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בִּשְׁבִילוֹ, דְּאִם רָצָה לִקְרוֹת אֵין מוֹחִין בְּיָדוֹ, מִסְתַּבְּרָא דְּאַדְּעָתָא דְּמִצְטָרֵף עִמָּהֶם. וְעַיֵּן בְּלֶקֶט הַקֶּמַח דף י' עַמּוּד ב': ה (מ) **מִפְּתָמָא**. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְעִנְיַן תְּפִלָּה שֶׁהִיא מִדְּרַבָּנָן. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן נ"ג סָעִיף קָטָן י"ג מָה שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם בְּשֵׁם הַסְּמַ"ע (חו"מ סי' לה סק"ח) וְהַשַּׁ"ךְ (שם סק"א): ו (ט) **לְבַדּוֹ**. דַּוְקָא אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם, דְּלֹא כְּהָרַלְנַ"ח (סי' טז). וְכֵן גַּבֵּי יֶשְׁנוֹ דַּוְקָא אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה, עַיֵּן מֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ח). וְט"ז (סק"ד) חוֹלֵק וּכְבָרְיָה לֵיהּ דְּיֶשְׁנוֹ אֲפִלּוּ אֶחָד אֵינוֹ מִצְטָרֵף עַיֵּן שָׁם. וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ שְׁדִבְרֵי הַשַּׁ"ו עִקָּר עַיֵּן שָׁם. וּבַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן ע"ר כָּתַב הָא דְּיֶשְׁנוֹ עוֹלֶה לְמִנְיָן, הַיְינוּ כְּשֶׁפָּנָיו מְגֻלֶּה עַיֵּן שָׁם. וְהַיַּד אֲהָרֹן (הגב"י) חוֹלֵק עָלָיו עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן קכ"ד סָעִיף ד': ז (י) **קָדִישׁ**. וְאִם הוּא יָשֵׁן מְצִירִים אוֹתוֹ, וְאִם לֹא רָצָה לַעֲמֹד, אֵין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּשָׁנָה עֶשְׂרִים, כֵּן הוּא דַּעַת רֹב הַפּוֹסְקִים בְּאֶבֶן הָעֶזֶר בְּסִימָן קנ"ה סָעִיף י"ב] וְלֹא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, דְּאָז מִהֲנֵי הַסִּימָנִים לִשְׁעָרוֹת לְטָרִיס לַמְפָרַע. (מ) בֵּין שֶׁנּוֹלְדוּ לוֹ הַסִּימָנִים בְּשָׁנָה עֶשְׂרִים אוֹ קֹדֶם לָזֶה, אֲבָל קֹדֶם שֶׁהִגִּיעַ לְשָׁנָה עֶשְׂרִים, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּל הַסִּימָנִי סָרִיסוּת אָמְרִינַן עַדַיִן הוּא קָטָן. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ו) שְׁמַצְדֵּד לוֹמַר דִּלְעִנְיַן תְּפִלָּה שֶׁהוּא מִדְּרַבָּנָן, וַאֲפִלּוּ לְדַעַת הַפּוֹסְקִים דִּתְפִלָּה הִיא דְּאוֹרַיְיתָא, עַל כָּל פָּנִים צְרוּף עֲשָׂרָה לְאוֹ דְּאוֹרַיְיתָא הוּא, עַל כֵּן סָמְכִינַן עַל זֶה וְאָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁבָּא לְכְלַל שְׁנוֹתָיו מִפְּתָמָא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, דְּרֹב אֲנָשִׁים מַגִּיעִין לְכְלַל שָׁנִים מִפְּתָמָא מְבִיאִין שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, אֲבָל לְעִנְיַן שְׁאָר חִיּוּבָא דְּאוֹרַיְיתָא אֵינוֹ מוֹעִיל. [וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם סק"ז) שֶׁמְּאֲרִיךְ בָּזֶה, וּמַסִּיק דְּמִשּׁוּם דְּהוּא מְעוּט הַמָּצוּי, עַל כֵּן הֶחְמִירוּ מִדְּרַבָּנָן לְעִנְיַן דְּאוֹרַיְיתָא, כְּמוֹ לְעִנְיַן בְּדִיקַת הָרֵאָה]: ו (לב) **אֶחָד מֵהֶעָשָׂרָה**. א]הוּא הַדִּין (כמ) יוֹתֵר מֵאֶחָד, וּבִלְבַד שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ רֻבָּם שֶׁאֵין מִתְפַּלְּלִים שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה וְיכוֹלִין לַעֲנוֹת עִמָּהֶם, (כט) וְיֵשׁ מַחְמִירִין בְּיוֹתֵר מֵאֶחָד. וּבְיֶשֶׁן, בְּוַדַּאי (ל) אֵין לְצָרֵף אֲפִלּוּ בִּמְקוֹם הַדְּחַק בְּיוֹתֵר מֵאֶחָד, כִּי בְּלָאו הָכִי יֵשׁ הַרְבֵּה פּוֹסְקִים הַמַּחְמִירִים בְּיֶשֶׁן וּכְדִלְקַמַּיהּ: **(לג) אוֹ שֶׁהוּא יָשֵׁן**. עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם סק"ח) שֶׁכָּתַב דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן זִמּוּן עֲשָׂרָה גַּם כֵּן יָשֵׁן מִצְטָרֵף לְדַעַת הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ כְּמוֹ לְעִנְיַן תְּפִלָּה, וּלְעִנְיַן קְרִיאַת הַתּוֹרָה וּנְשִׂיאַת כַּפַּיִם צָרִיךְ עִיּוּן, אַף לְעִנְיַן קְרִיאַת הַמְּגִלָּה בְּנַדַּאי אֵין הַיָּשֵׁן מִצְטָרֵף לַעֲשָׂרָה לְכָלֵי עָלְמָא, דִּבְמְגִלָּה בָּעֵי עֲשָׂרָה לְפַרְסוּמֵי נִסָּא וּבְיֶשֵׁן לֵיכָּא פִּרְסוּם: **(לד) מִצְטָרֵף עִמָּהֶם**. דִּבְכָל עֲשָׂרָה שָׁהֵם גְּדוֹלִים שְׁכִינָה שָׁרְיָא בֵּינֵיהֶם, דִּ'וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' (ויקרא כב לב) קָרְינַן בֵּהּ, וְלֹא דְּמֵי לְקָטָן דְּלְאו בַּר קְדֻשָּׁה הוּא. וְעַיֵּן בְּט"ז (סק"ד) שֶׁחוֹלֵק לְעִנְיַן יֶשֶׁן וּכְבָרְיָא לֵיהּ דְּאֵין מִצְטָרֵף, וְהִסְכִּים עִמּוֹ הַפְּרִי חָדָשׁ דְּיֶשֶׁן חָשִׁיב כְּשׁוֹטֶה עַיֵּן שָׁם, עַל כֵּן (לה) לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי לְהַקְפִּיד, וְעַל כָּל פָּנִים (לו) לְעוֹרְרוֹ שֶׁיִּהְיֶה מִתְנַמְנֵם, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה או שהוא): ז (לה) **נָכוֹן וְכוּ'**. וַאֲפִלּוּ (לג) אִם יֵשׁ מִנְיָן בִּלְעָדוֹ: (לו) **עַד שֶׁיִּגְמֹר**. וְהוּא הַדִּין בְּיֶשֶׁן (לז) צָרִיךְ לְהַקְפִּיד, וְאִם לֹא רָצָה לַעֲמֹד, אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין לְדַעַת הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ וּמִצְטָרֵף, אֲבָל יֵשׁ חוֹלְקִין בָּזֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן קָטָן ל"ד: (לז) **כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה**. וְדַוְקָא (לה) אִם יִשְׁאַר שְׁהוּת בַּיּוֹם לְהִתְפַּלֵּל: ח (לח) **חֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר**. וְדַעַת הַטּ"ז לְקַמָּן בְּסִימָן קכ"ד סָעִיף קָטָן ב' שֶׁאֵין מִצְטָרְפִין לְמִנְיָן מִי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אַף עַל גַּב שֶׁהוּא מְדַבֵּר, שֶׁלֹּא יַדַּע לַעֲנוֹת אָמֵן עַל הַבְּרָכוֹת שֶׁמְּבָרֵךְ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר. אָכֵן (ט) הָרַבֵּה מְסַכִּימִים עִם פְּסַק הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ, וְסוֹבְרִין ב]שֶׁאֵין זֶה מַעֲכֵב לְעִנְיַן צְרוּף, וְאִם הוּא מְכַוֵּן הַבְּרָכוֹת וּכְשֶׁרוֹאֶה שֶׁעוֹנִין עוֹנָה עִמָּהֶם, דּוּמְיָא דַּהֲנָפַת הַסִּדְרִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל אֶלֶכְסַנְדְּרִיָּא (סוכה נא:), שֶׁמַּבִּין בְּשִׁעָה שֶׁמְּסַיֵּם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר סוֹף הַבְּרָכָה וְעוֹנָה אָמֵן, (ט) מִצְטָרֵף לְכָלֵי עָלְמָא: **ט (לט) שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת**. וּמִקּוֹמֵן וְשִׁעוּר גְּדִלּוּתָן מִבֹּאֶר בְּאֶבֶן הָעֶזֶר בְּסִימָן קנ"ה סָעִיף י"ז וְי"ח: (מ) **אַחַר שֶׁיִּהְיֶה**. שֶׁכֵּן (מא) קִבְּלוּ חֲזַ"ל הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, שֶׁלֹּא יִקְרֵא הַזָּכָר אִישׁ עַד שֶׁיִּשְׁלְמוּ לוֹ שֹׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיָבִיא גַּם כֵּן שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, וְהוּא מִכְּלַל כָּל הַשְּׁעוּרִין שֶׁקִּבְּלוּ חֲזַ"ל הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וְאָמְנָם קַיְימָא לַן כַּיָּן שֶׁהִגִּיעוּ לְכְלַל שְׁנִים חֲזָקָה שֶׁהֵבִיאוּ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, וְלָכֵן אֲפִלּוּ אִם אָנוּ רוֹאִין שֶׁאֵין לָהֶם שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת חִיְישִׁינַן שֶׁמָּא הָיָה לָהֶם אֶלָּא שֶׁנָּשְׁרוּ, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ שְׂעָרוֹת הַלּוֹט לִנְשֹׁר, פְּעָמִים מֵחֲמַת בְּחִישׁוּת וּפְעָמִים מֵחֲמַת שְׁמָנוּנִית, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא סָמְכִינַן עַל חֲזָקָה זוֹ לְגַמְרֵי, אֶלָּא דְּדִרְיִינַן לֵיהּ כְּסָפֵק, וְלָכֵן אֲזִלִינַן תָּמִיד לְחֻמְרָא בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא, וּבְדַרְבָּנָן לְקֻלָּא. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן קצ"ט בְּמֻגָּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן (ח') [ז'], וְצָרִיךְ עִיּוּן קָצָת, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ל"א מָה שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם בְּשֵׁם הַפְּרִי מְגַדִּים: (מא) **בֶּן שֹׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה**. וְאָבִיו מֵהֵימָן עַל זֶה וְלֹא אִישׁ אַחֵר, כֵּן אִיתָא בְּקִדּוּשִׁין סוֹף פֶּרֶק הַמַּחְתִּיל נַעֲמָן. וְאִם מֵת אָבִיו וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵימָתַי נַעֲשָׂה בֶּן שֹׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, לְכְאוֹרָה דִּינָא הוּא דְּמִכָּאן שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת חַיָּב לִזָּהֵר בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה כְּדִין שֶׁאָר גָּדוֹל, דִּסְפֵקָא דְּאוֹרַיְיתָא הוּא, וְעַיֵּן: (מב) **וְיוֹם**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְשַׁיֵּר מִזְמוֹר כו', וְהוּא הַדִּין בְּלִמּוּד, כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם) **שֵׁשׁ** לְהַחְמִיר לְלַמֵּד מַעֲט כְּשֶׁכָּאִים הַמְּעַיְּן: **ה (ח) מִפְּתָמָא**. עַיֵּן בָּאֵר הֵיטֵב. וּמִשְּׁמַע דִּלְעִנְיַן חִיּוּבָא דְּאוֹרַיְיתָא אֵינוֹ מוֹעִיל. וּבְאֶמֶת נִדַּעַת הָרַבֵּה פּוֹסְקִים דְּחֶזְקָה דְּרָבָּה (נדה מח:) הָרֵי דְּאוֹרַיְיתָא. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ל"ט (סק"א) מָה שֶׁכָּתַבְתִּי מִדִּבְרֵי הַנּוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָה תִּנְיָנָא (או"ח סי' א) וּבְשו"ת בֵּית אֶפְרַיִם חֵלֶק אֶבֶן הָעֶזֶר (סי' מז) בְּאַרְיכוּת בְּעִנְיַן זֶה. וּמַה שֶּׁכָּתַב (באר היטב) וְעַיֵּן סִימָן נ"ג סָעִיף קָטָן י"ג, שָׁם כָּתַב שֶׁהַתְּחָלַת הַיּוֹם שְׁנוֹלַד, יוֹם אֶחָד קוֹדְמִין, וְרוֹצֶה לוֹמַר מִתְּחִלַּת כְּנִיסַת הַלַּיְלָה שֶׁל הַיּוֹם שְׁנוֹלַד בּוֹ זֶה מִקְּרֵי הַתְּחָלַת הַיּוֹם, וְכֵן כָּתַב הַצ"ח לְהַדְיָא (שו"ת) סִימָן קמ"ה דְּמִיָּד שֶׁהִתְחִישׁ נַעֲשָׂה גָּדוֹל, אַף שֶׁעֲדַיִן אֵין שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מִשָּׁעָה שֶׁנּוֹלַד עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּשו"ת נוֹדַע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָה תִּנְיָנָא (או"ח) סִימָן ו' שֶׁכָּתַב שֶׁפֶּשֶׁט הַמִּנְהָג כְּהַמֻּגָּן אַבְרָהָם דְּחִסָּרוֹן לֵיל שְׁנוֹלַד בּוֹ נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה, וְאֵין לְזוֹז מֵהַמִּנְהָג עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן אַבְרָהָם סִימָן ס"ט סָעִיף קָטָן ד', וְשָׁם הָרְאֵה מָקוֹם לְסִימָן (רל"ז) [רל"ד]: ו **[ט] לְבַדּוֹ**. עַיֵּן בָּאֵר

בַּאוּר הֲלָכָה

ו * **אוֹ שֶׁהוּא יָשֵׁן**. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לד) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דִּלְכַתְּחִלָּה יֵשׁ עַל כָּל פָּנִים לְעוֹרְרוֹ. וְאִם אִי אֶפְשָׁר גַּם כֵּן בָּזֶה, צָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה**, כִּי אַף דִּבְפְרִי מְגַדִּים (משו"ת סק"ד) כָּתַב דְּאִם אִי אֶפְשָׁר הַסּוֹמֵךְ עַל שֶׁלֹּחַן עָרוּךְ לֹא הִפְסִיד, וְכֵן מִשְׁמַע מֵהַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל כט ס"א), הֲלֹא הַבְּרָכִי יוֹסֵף (סק"ו) וְכֵן הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני קריאת בשערה ס"ח) הַסְכִּימוּ עִם הַט"ז וְהַפְּרִי חָדָשׁ. **וְאֶפְשָׁר דִּבְמָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִין קָדִישׁ וְקְדֻשָּׁה בְּקוֹל רָם וְהַשְּׁאָר בְּלָחַשׁ יֵשׁ לְהָקֵל בְּמָקוֹם הַדְּחַק בְּיֶשֶׁן**, דְּלֵית בָּזֶה חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה, וְכֵן מַשְׁמַע מִפְּרִי מְגַדִּים (שם) דָּזֶה קִיל יוֹתֵר:

ח * **חֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ**. **עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים** (א"א סק"ח) **שֶׁמִּסְתַּפֵּק בְּחֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ הַמְכַוֵּן לָצֵאת בִּבְרָכַת חֲבֵרוֹ, וְהוּא יוֹדֵעַ אֵז הַבְּרָכָה שֶׁהוּא מְבָרֵךְ לְהוֹצִיאוֹ, אִם יָצָא בָּזֶה אֲפִלּוּ אִם עָנָה אָמֵן. וְעַיֵּן שָׁם עוֹד דְּמִשְּׁמַע מִדְּבָרָיו דְּמִי שֶׁהוּא מְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אֵין רְאוּי לְהִיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר לְדַעַת הַשַּׁ"ו** בְּסִימָן תרס"ט סָעִיף (א') [ב'] (סק"א), **הַנֵּה מִשְּׁמַע מִזֶּה דִּלְפִי מַה שֶּׁפָּסְקוּ הָאַחֲרוֹנִים** [הַגַּ"ח (סי' תרפט ס"ה) וּמֻגָּן אַבְרָהָם (סי' תרפט סק"ג) וְהַגְּרָ"א (סי' תרפט ס"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים] **דְּלֹא כְּט"ז, אֵין רְאוּי לְהוֹרִידוֹ מִשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּשַׁבִּיל זֶה. אֲמְנָם בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר** בְּסִימָן נ"ג (ס"ד, בשו"ע דפוס יוהנסבורג) **מַשְׁמַע דִּלְכוֹלֵי עָלְמָא אֵין נִכּוֹן שֶׁיִּהְיֶה שְׁלִיחַ צִבּוּר בָּזֶה, דְּהַלָּא לְכַתְּחִלָּה לְכוֹלֵי עָלְמָא צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ:**

* **הוּא כְּשׁוֹטֶה וְקָטָן**. **עַיֵּן בְּסִימָן קצ"ט סָעִיף י' בְּהַגָּ"ה דְּמִשְּׁמַע דְּאַף שׁוֹטֶה אִם הוּא מִכֹּחַ מִצְטָרֵף לְזִמּוּן, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין לְתִפְלָה עַל כָּל פָּנִים בְּשָׁעַת הַדְּחַק**, [וְלִפְי דַּעַת הָרַמְ"א לְעֵיל בְּסָעִיף ד' בְּהַגָּ"ה מִשְּׁמַע דִּלְתִפְלָה קִילָא הַצְּרוּף מִזִּמּוּן, וּבְתִפְלָה בִּמְקוֹם פּוֹסְקִים דְּחֶזְקָה דְּרָבָּה מִשְּׁמַע מִינַּיהּ דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַמַּקִּילִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּהָדְיָא בְּדִרְכֵי מֹשֶׁה (אות ג), וְאִלּוּ בְּסִימָן קצ"ט לְעִנְיַן זִמּוּן מַחְמִיר וְאֵין מַחְלִיק שָׁם כְּלָל בָּזֶה, וְהַשְׁתָּא, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁאֲרוּ יִשְׂרָאֵל בְּלִי בָּרְכוּ וּקְדֻשָּׁה]. וְעַיֵּן שָׁם בְּמֻגָּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ח' בְּשֵׁם הַלְּחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות ברכות פ"ז אות נד) דְּמִקְפֵּד דְּשֶׁם אֲיֵירֵי בְּאֵינוֹ שׁוֹטֶה גָּמוּר, וְלֹא נִהְיָרָא, כִּי סָבַר לְחַסֵּן הַקּוֹשְׁיָא מִסִּימָן זֶה, וְלֹא תֶּחֱסַן לְפִי מַה דְּקַיְימָא לַן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן א' (ס"ה) דַּאֲפִלּוּ בְּסִימָן אֶחָד מִסִּימָנֵי שְׁטוּת הוּא שׁוֹטֶה גָּמוּר מִן הַתּוֹרָה, וְאִם אֵין בּוֹ שׁוּם סִימָן שְׁטוּת, פְּשִׁיטָא. **אֲכָל הָאֱמֶת הוּא** שֶׁאֵין לְהַחְמִיר לְמַעֲשֶׂה כְּלָל, וְכֵן מִשְׁמַע מִכָּל הַפּוֹסְקִים שֶׁהֵבִיאוּ דִּבְרֵי הַמְקִילִין וְלֹא הֶחְמִירוּ כְּלָל, וְכֵן מִשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַמְקִילִין עַצְמָן שֶׁכָּתְבוּ דְּאִם אֶפְשָׁר בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן, וְכֵן מִשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַמַּחְמִירִין עַצְמָן שֶׁכָּתְבוּ דְּאִם אֶפְשָׁר בְּמָקוֹם אַחֵר

הִלְכוֹת בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר סִימָן נה

י [פ]**אִם נַעַר אֶחָד נוֹלַד בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה לַאֲדָר רִאשׁוֹן מִשָּׁנָה מְעֻבֶּרֶת, וְנַעַר אֶחָד נוֹלַד בַּאֲדָר שֵׁנִי בְּאֶחָד בּוֹ, וּשְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה** (מג) **אֵינָהּ** (יא) [יא] **מְעֻבֶּרֶת, אוֹתוֹ שֶׁנּוֹלַד בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה לַאֲדָר הָרִאשׁוֹן צָרִיךְ לְהַמְתִּין** (מד) **עַד עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה לַאֲדָר בִּשְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לִהְיוֹת בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וְאוֹתוֹ שֶׁנּוֹלַד אַחֲרָיו בְּאֶחָד בַּאֲדָר הַשֵּׁנִי יִהְיֶה בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ אֶחָד בַּאֲדָר שֶׁל שְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה.** הַגָּהּ: וּמִי שֶׁנּוֹלַד בַּאֲדָר וְנַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בִּשְׁנַת הָעִבּוּר, (מה) אֵינוֹ נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה עַד אֲדָר הַשֵּׁנִי (תשובת מהר״י מינץ סימן ט׳): **יא** [צ]**עֲבַרְיָן שֶׁעָבַר עַל גְּזֵרַת הַצִּבּוּר** (מו) **אוֹ שֶׁעָבַר עֲבֵרָה, אִם** (מז) **לֹא נִדּוּהוּ נִמְנֶה לְמִנְיַן עֲשָׂרָה: יב** * [ק]**מְנֻדֶּה,** * **אֵין** (יג) **מְצָרְפִין אוֹתוֹ לְכָל דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ עֲשָׂרָה,** [ר]**אֲבָל מֻתָּר לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁהוּא שָׁם, אֶלָּא אִם כֵּן פֵּרְשׁוּ לְהַחְמִיר עָלָיו בְּכָךְ: יג** [ש]**צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ** (מח) **כָּל הָעֲשָׂרָה בְּמָקוֹם** (יג) (מט) **אֶחָד וּשְׁלִיחַ צִבּוּר עִמָּהֶם, וְהָעוֹמֵד בְּתוֹךְ הַפֶּתַח מִן הָאֲגַף וְלַחוּץ,**

פ הָאָגוּר (בְּחִדּוּשָׁיו) [בְּחִידוֹתָיו] (שבסוף הספר) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב המרדכי) מַהֲהִיא דְּעָרְכִין דַּף ל״א (ע״ב). צ סֵפֶר הַמַּנְהִיג סִימָן ע״ט בְּשֵׁם רַשִׁ״י (ספר האורה חלק ב׳ סי׳ קל). ק שָׁם בְּשֵׁם רַשִׁ״י (שם) וּתְשׁוּבַת הָרִיבָ״ש (סי׳ קעב). ר רִיבָ״ש בִּתְשׁוּבָה אַחֶרֶת (סי׳ שעא). ש פְּסָחִים פ״ה (ע״ב).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַיטַב. וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ו) כָּתַב גַּם כֵּן לְהַחְמִיר כְּהַטַּ״ז, וְיֵשׁ לְעוֹרְרוֹ שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים מִתְנַמְנֵם. וְכָתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) בְּשֵׁם הָרַדְבַּ״ז סִימָן (קמ״א) [רמ״א] (סי׳ א׳ שיב) שֶׁאִם הִתְפַּלְּלוּ עֲשָׂרָה כָּל אֶחָד בְּיָחִיד (וְלָאו דַּוְקָא כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, אֶלָּא שֶׁלֹּא נִצְטָרְפוּ, רַק מִקְצָת הִתְפַּלְּלוּ לְבַד וּמִקְצָת לְבַד), פָּרַח מִנַּיְיהוּ קַדִּישׁ וּקְדֻשָּׁה. וְאַף עַל גַּב שֶׁנִּתְחַבְּרוּ עֲשָׂרָה יַחַד, אֵינָם יְכוֹלִים לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, וְאִם הִתְפַּלְּלוּ הָוֵי בְּרָכָה לְבַטָּלָה. רַק הֵיכָא דְּאִיכָּא מִי שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל, יִתְפַּלֵּל הוּא וְהֵם עוֹנִין אָמֵן אַחֲרָיו כו׳, הַמָּגֵן אַבְרָהָם הֱבִיאוֹ בִּקְצָרָה בְּסִימָן ס״ט (סק״ד), וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב דְּאִי לֵיכָּא שִׁשָּׁה שֶׁלֹּא הִתְפַּלְּלוּ, לֹא יִתְפַּלֵּל שְׁלִיחַ צִבּוּר בְּלַחַשׁ כו׳, וְעַיֵּן בַּעֲטֶרֶת זְקֵנִים שָׁם (ס״א) בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב יוֹשֶׁע ז״ל: **י [יא] מְעֻבֶּרֶת.** עַיֵּן בַּאֵר הַיטַב. וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב כֵּן כָּתַב בִּמְעִיל צְדָקָה סִימָן כ״א. וּבְקָרְבַּן הָעֵדָה רֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא דִּמְגִלָּה (ה״ה שירי קרבן ד״ה הדא) שָׁם הוֹכִיחַ דְּאִם נוֹלַד בְּשָׁנָה פְּשׁוּטָה, אֵינוֹ נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה עַד אֲדָר שֵׁנִי, וְהוּא כְּדִבְרֵי הָרַמָּ״א וּפְרִי חָדָשׁ כָּאן שֶׁחוֹלֵק עַל מַהֲרַ״ש הַלֵּוִי (או״ח סי׳ טז), וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת בֵּית אֶפְרַיִם חֵלֶק אֶבֶן הָעֶזֶר סִימָן נ״ט, וְעַיֵּן בַּלְּבוּשׁ וּבְאֵלִיָּה רַבָּה סִימָן תרפ״ה (לבוש ס״א ואליה רבה סק״ח) וּבְיַד אֶפְרַיִם סִימָן תקס״ח (ס״ז). וְכָתַב בִּתְשׁוּבַת בַּ״ח סִימָן קמ״ה שֶׁאִם נוֹלַד בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְהָיְתָה חֲסֵרָה וְעַכְשָׁו הַשָּׁנָה שְׁלֵמָה, לֵית לָן בָּה. וְכָתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) דְּאִם בְּשָׁנָה שֶׁנּוֹלַד הָיָה כִּסְלֵו חָסֵר וְלֹא הָיָה רֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת רַק יוֹם אֶחָד, וְעַכְשָׁו כִּסְלֵו מָלֵא וְיֵשׁ שְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ חֹדֶשׁ, מִכָּל מָקוֹם נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת. וְאֵלִיָּה רַבָּה כָּתַב דִּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נֶחְשָׁב יוֹם שְׁלֹשִׁים דְּחֹדֶשׁ הָעָבָר, יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה עַד יוֹם שֵׁנִי דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְיֵשׁ לְחַלֵּק קְצָת. וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעֶזֶר סִימָן קכ״ו (ס״ו). וְעַיֵּן

בַּאֵר הַיטַב

צָרִיךְ לְהַמְתִּין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): **י** (יא) **מְעֻבֶּרֶת.** כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י) לָאו דַּוְקָא אֶלָּא הוּא הַדִּין אִם שְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מְעֻבֶּרֶת, אוֹתוֹ שֶׁנּוֹלַד בַּאֲדָר רִאשׁוֹן נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בַּאֲדָר הַשֵּׁנִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּהַגָּ״ה עַיֵּן שָׁם. וְלֹא עִיֵּן בִּמְקוֹר הַדִּין, דְּהַגָּהַת רַמָּ״א הִיא מִתְּשׁוּבַת מַהֲרַ״י מִינְץ סִימָן ט׳ דְּכָתַב בִּפְשִׁיטוּת וּפָסַק דְּאַף אִם הַנּוֹלָד בְּשָׁנָה מְעֻבֶּרֶת בַּאֲדָר רִאשׁוֹן וְנַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בְּשָׁנָה פְּשׁוּטָה, הוּא נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה אַחַר מִי שֶׁנּוֹלַד בַּאֲדָר שֵׁנִי, וְכֵן מִי שֶׁנּוֹלַד בַּאֲדָר בְּשָׁנָה פְּשׁוּטָה, וְנַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בִּשְׁנַת הָעִבּוּר, אֵינוֹ נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה עַד אֲדָר שֵׁנִי. מִכָּל מָקוֹם כָּתַב בְּזֶה הַלָּשׁוֹן וְנִרְאָה לִי פָּשׁוּט בְּמִי שֶׁנּוֹלַד בִּשְׁנַת הָעִבּוּר בַּאֲדָר רִאשׁוֹן, וְאַחַר נוֹלַד בַּאֲדָר שֵׁנִי, וּבִשְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הָיָה גַּם כֵּן עִבּוּר, אָז וַדַּאי הָיֵינוּ אוֹמְרִים הַנּוֹלָד בָּרִאשׁוֹן יִהְיֶה בַּר מִצְוָה בַּאֲדָר רִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי בַּאֲדָר שֵׁנִי, הַאי בְּדִידֵיהּ וְהַאי בְּדִידֵיהּ. תְּשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן ט׳. וְכֵן הַמִּנְהָג פָּשׁוּט אֵצֶל כָּל בַּעֲלֵי הַהוֹרָאָה, וְכֵן הִסְכִּים לַהֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב דָּוִד אוֹפְּנְהַיִם זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה, דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם. וְכֵן כָּתַב הָאֵלִיָּה זוּטָא (סק״ה) וְכֵן פָּסַק הַפְּרִי חָדָשׁ עַיֵּן שָׁם. עוֹד כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) מִי שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם א׳ דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו, וּכְשֶׁנַּעֲשָׂה בַּר מִצְוָה חֶשְׁוָן חָסֵר, וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו אֵינוֹ אֶלָּא יוֹם אֶחָד, לֹא נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ, דְּהָא עֲדַיִן לֹא מָלְאָה לוֹ שָׁנָה, עַד שֶׁיַּעַבְרוּ כ״ט יוֹם מֵחֶשְׁוָן, דְּבָעִינַן י״ג שָׁנִים שְׁלֵמוֹת עַיֵּן שָׁם. גַּם זֶה גָּרַם שֶׁלֹּא עִיֵּן שָׁם בַּתְּשׁוּבָה, כִּי שָׁם בַּאֵר דִּין זֶה לְהָדְיָא עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן תקס״ח סָעִיף (ו׳) [ז] (ס״ק ט״ז) לְעִנְיַן יָאר צַיְיט. וְעַיֵּן טַ״ז בְּיוֹרֶה דֵּעָה סוֹף סִימָן ש״ו (סק״ח): **יב** (יג) **מְצָרְפִין.** דַּוְקָא אִם נִתְנַדָּה מַחֲמַת עֲבֵרָה, אֲבָל אִם נִתְנַדָּה מַחֲמַת מָמוֹן, מֻתָּר לְצָרֵף לְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בש״ך ביו״ד) בְּסִימָן של״ד סָעִיף קָטָן ג׳ וְסָעִיף קָטָן י׳ עַיֵּן שָׁם. וּפְרִי חָדָשׁ פָּסַק דַּאֲפִלּוּ עַל עִסְקֵי מָמוֹן לֹא הָיוּ מְצָרְפִין אוֹתוֹ לְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה עַיֵּן שָׁם: **יג** (יג) **אֶחָד.** הָיוּ תִּשְׁעָה בַּבַּיִת וְאֶחָד תּוֹךְ הַסֻּכָּה בָּחָג, מִצְטָרְפִין. מַהֲרִיקַ״ש (ערך לחם סי״ח). וּפְרִי חָדָשׁ חוֹלֵק עָלָיו.

בֵּאוּר הֲלָכָה

כְּדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), דְּדִבְרֵי מַהֲרִי״ל (סי׳ קו) אֵינָם רַק לְמַאן דְּאָמַר דְּקָטָן הַמֻּטָּל בַּעֲרִיסָה מִצְטָרֵף, אֲבָל לְפִי מַה דְּקַיְימָא לָן דְּקָטָן הַמֻּטָּל בַּעֲרִיסָה אֵינוֹ מִצְטָרֵף, חֵרֵשׁ וְשׁוֹטֶה לֹא עֲדִיפִי מִקָּטָן הַמֻּטָּל בַּעֲרִיסָה, **וְאִם כֵּן פָּשׁוּט דְּהוּא הַדִּין לִתְפִלָּה אֵינָם יְכוֹלִים לְצָרְפָם אֲפִלּוּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק. וְדַע עוֹד, דְּהוּא הַדִּין אִם הָיָה פִּקֵּחַ בַּתּוֹלָדָה אֶלָּא שֶׁאַחַר כָּךְ נַעֲשָׂה חֵרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר, גַּם כֵּן בִּכְלַל שׁוֹטֶה יֵחָשֵׁב** [פְּרִי מְגָדִים בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן א׳ בְּשִׂפְתֵי דַּעַת סָעִיף קָטָן כ״ב]. **וּמִי שֶׁהוּא עִתִּים חָלִים וְעִתִּים שׁוֹטֶה, בְּעֵת שֶׁהוּא חָלִים הֲרֵי הוּא כְּפִקֵּחַ לְכָל דְּבָרָיו** [חֹשֶׁן מִשְׁפָּט בְּסִימָן ל״ה סָעִיף ט׳]:

יב * מְנֻדֶּה וְכוּ׳. וְאִם הָיָה שֶׁלֹּא בִּשְׁבִיל עֲבֵרָה רַק בִּשְׁבִיל מָמוֹן, מֻתָּר לְהִצְטָרֵף עִמּוֹ לְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה [בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתוב בספר המנהיג) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א וְכֵן מַשְׁמַע בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק״ו) וְאֵלִיָּה זוּטָא (סק״ו), **דְּלֹא כִּפְרִי חָדָשׁ,** וְכֵן מַשְׁמַע בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״י)]. **וְאִם הָיָה מַחֲמַת שֶׁעָבַר עַל גְּזֵרַת הַצִּבּוּר, גַּם הַבֵּית יוֹסֵף מוֹדֶה** עַיֵּן שָׁם:

*** אֵין מְצָרְפִין וְכוּ׳. עַיֵּן בְּטַ״ז** בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן של״ד סָעִיף קָטָן ב׳ **דְּדַוְקָא אִם פֵּרְשׁוּ אָז שֶׁלֹּא יִצְטָרֵף, אֲבָל מִלְּשׁוֹן הַפּוֹסְקִים לֹא מַשְׁמַע כֵּן,** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (שם) וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּסֵפֶר שֵׁבֶט יְהוּדָא בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן של״ד שֶׁגַּם הוּא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֶחָד. לָאו דַּוְקָא יוֹם, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁנִּכְנַס תְּחִלַּת הַיּוֹם מִשְּׁנַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה, וַאֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת וַאֲפִלּוּ רֶגַע אַחַת, סַגִּי. וַאֲפִלּוּ נוֹלַד בְּסוֹף יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן הוּא וַדַּאי יוֹם, נַעֲשָׂה בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בִּתְחִלַּת לֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל שְׁנַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה [אַחֲרוֹנִים]. וְאִם הָיָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּעֵת הַלֵּדָה, (לט) דָּיְינִינַן לֵיהּ לְסָפֵק וְאָזְלִינַן לְחֻמְרָא בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא: **י** (מג) **אֵינָהּ מְעֻבֶּרֶת.** אֲבָל אִם בִּשְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הָיָה גַּם כֵּן עִבּוּר, אָז בְּוַדַּאי הָיֵינוּ אוֹמְרִים הַנּוֹלָד בָּרִאשׁוֹן יִהְיֶה בַּר מִצְוָה בַּאֲדָר רִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי בַּאֲדָר שֵׁנִי [הַסְכָּמַת אַחֲרוֹנִים דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י)]: (מד) **עַד עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה לַאֲדָר.** דְּמַהוּ דְּתֵימָא שֶׁיֵּחָשֵׁב הָאֲדָר הָרִאשׁוֹן שֶׁנּוֹלַד בּוֹ בִּמְקוֹם שְׁבָט, וְכֵיוָן שֶׁיַּגִּיעַ עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בִּשְׁבָט בִּשְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה יִהְיֶה נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה, קָמַשְׁמַע לָן דְּלֹא אָמְרִינַן כֵּן: (מה) **אֵינוֹ נַעֲשָׂה.** אַף עַל גַּב דִּכְבָר כָּתַב הַמְּחַבֵּר סָעִיף ט׳ דְּחֹדֶשׁ הָעִבּוּר בִּכְלָל, מִכָּל מָקוֹם הֲוָה אֲמִינָא דַּוְקָא בְּנוֹלַד בְּחֹדֶשׁ אַחַר, כְּגוֹן בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, וּשְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מְעֻבֶּרֶת, אֵין נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, אֲבָל נוֹלַד בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר, הֲוָה אֲמִינָא דְּנַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר רִאשׁוֹן, קָמַשְׁמַע לָן דַּאֲדָר רִאשׁוֹן לֹא נִקְרָא אֲדָר, (מ) אֶלָּא חֹדֶשׁ הָעִבּוּר מִקְּרֵי, שֶׁהֲרֵי אֵין קוֹרִין אֶת הַמְּגִלָּה בַּאֲדָר רִאשׁוֹן, וַאֲנָן בָּעִינַן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים שְׁלֵמִים. מִי שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם רִאשׁוֹן בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו וְהָיוּ אָז שְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וּבִשְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הָיָה חֶשְׁוָן חָסֵר וְכִסְלֵו אֵינוֹ אֶלָּא יוֹם אֶחָד רֹאשׁ חֹדֶשׁ, אַף עַל פִּי כֵן (מא) אֵינוֹ נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו. וּמִי שֶׁנּוֹלַד בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו וְלֹא הָיָה רַק יוֹם אֶחָד רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וּבִשְׁנַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הָיוּ שְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ חֹדֶשׁ, (מג) נַעֲשָׂה בַּר מִצְוָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ: **יא** (מו) **אוֹ שֶׁעָבַר עֲבֵרָה.** כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ד) דַּוְקָא עֲבֵרָה שֶׁעָבַר לְתֵאָבוֹן, אֲבָל לְהַכְעִיס אֲפִלּוּ בְּדָבָר אֶחָד, אוֹ שֶׁהוּא מוּמָר לַעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים אוֹ לְחַלֵּל שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָא, דִּינוֹ כְּעַכּוּ״ם וְאֵינוֹ מִצְטָרֵף: (מז) **לֹא נִדּוּהוּ.** אֲפִלּוּ (מג) עֲבֵרָה שֶׁחַיָּב עָלֶיהָ מִיתָה, וְהַטַּעַם, דִּכְתִיב בְּעָכָן ׳חָטָא יִשְׂרָאֵל׳ (יהושע ז יא), אַף עַל פִּי שֶׁחָטָא יִשְׂרָאֵל הוּא וּבִקְדֻשָּׁתֵיהּ קָאֵי. וְכַת הַנִּקְרָא קָרָאִים, (מד) אֵינָם מִצְטָרְפִין לַעֲשָׂרָה, שֶׁאֵינָם מוֹדִים בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, [א]וְכָל מִי שֶׁהוּא (מה) כֹּפֵר בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אֵין מִצְטָרֵף לְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה: **יג** (מח) **כָּל הָעֲשָׂרָה.** וַאֲפִלּוּ אִם אֵינָן רוֹאִין אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ, כֵּיוָן שֶׁהֵם בְּבַיִת אֶחָד [אַחֲרוֹנִים], אֲבָל אִם מִקְצָתָם בְּחֶדֶר זֶה וּמִקְצָתָם בְּחֶדֶר אַחֵר, אֵינָם מִצְטָרְפִין אַף עַל פִּי שֶׁהַפֶּתַח פָּתוּחַ בֵּינֵיהֶם, (מו) מִשּׁוּם דְּאֵין שָׁם פִּרְצָה, וְהַפֶּתַח גּוּפָא כִּמְחִיצָה חֲשׁוּבָה וְהָוֵי לֵיהּ שְׁנֵי בָּתִּים, (מז) וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵין דֶּלֶת בֵּינֵיהֶם, כָּל שֶׁהֵם בִּשְׁנֵי רְשֻׁיּוֹת וְאֵין רוֹאִין זֶה אֶת זֶה, אֵין מִצְטָרְפִין. [ב]וְיֵשׁ (מח) מַחְמִירִין אֲפִלּוּ בְּרוֹאִין: (מט) **אֶחָד.** [ג]הָיוּ תִּשְׁעָה בַּבַּיִת וְאֶחָד בַּסֻּכָּה, (מט) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִצְטָרֵף (נ) וְיֵשׁ חוֹלְקִין. כְּשֶׁיֵּשׁ תִּשְׁעָה בְּמָקוֹם אֶחָד, וְאֶחָד אַחַר הַוִּילוֹן שֶׁפּוֹרְסִין לִצְנִיעוּת, מִצְטָרְפִין, וְדַוְקָא אִם פָּרְשׁוּ לִצְנִיעוּת בְּעָלְמָא,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לט) פָּשׁוּט: **י** (מ) לְבוּשׁ: (מא) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני קדיש בעשרה ס״ד): (מג) בַּ״ח (שו״ת סי׳ קמה) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר דֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם): **יא** (מג) דִּבְמַעֲשֶׂה דְּעָכָן הָיָה חִלּוּל שַׁבָּת שֶׁחַיָּב סְקִילָה, כִּדְפֵרֵשׁ רַשִׁ״י בִּיהוֹשֻׁעַ (ז כה): (מד) מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק יג) מִפְּאֵר הַדּוֹר (סי׳ עא): (מה) מִפְּאֵר הַדּוֹר (שם): **יג** (מו) מִלְּקַמָּן סָעִיף ט״ז: (מז) פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק טו): (מח) עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ד״ה וקצתן בעזרה): (מט) מַהֲרִיקַ״ש (ערך לחם סי״ח), וְהַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יב) מְצַדֵּד גַּם כֵּן כְּמוֹתוֹ: (נ) פְּרִי חָדָשׁ:

ליקוטי דברי הרב: א] ראה בשו״ע הרב (סי׳ קצט ס״ב) לענין ברכת המזון שצדוקי מזמנין עליו אם חבר הוא. **ב]** ובשו״ע הרב (סט״ז) כתב שמצטרף ברואים. **ג]** ראה בשו״ע הרב (סי׳ רעג ס״ד).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah